

**28 kwietnia - Światowy Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy
Międzynarodowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych**

**NOWE ŚRODOWISKO PRACY – NOWE WYZWANIA I ZAGROŻENIA
Stanowisko Związku Zawodowego „Budowlani” w sprawie nowych wyzwań w zakresie
ochrony zdrowia i zapewniania bezpieczeństwa pracowników budownictwa,
przemysłu wyrobów budowlanych, przemysłu drzewnego, meblarskiego, leśnictwa,
ochrony środowiska i pokrewnych sektorów gospodarki**

Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy i Międzynarodowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych są dla organizacji pracowników nie tylko symbolem walki o lepsze i bezpieczniejsze środowisko pracy ale także czasem oceny sytuacji w zakresie ochrony pracy, wskazywania istniejących problemów i zagrożeń i identyfikacji nowych wyzwań związanych ze zmianami na rynku pracy.

Związek Zawodowy „Budowlani” z uwagą obserwuje zmiany na rynku pracy w sektorach, w których aktywni są jego członkowie. Zmiany te związane są zarówno z wprowadzaniem nowych technologii, technik, materiałów i form organizacji pracy jak i ze zjawiskami o zasięgu europejskim i światowym, w obszarze łańcucha dostaw i organizacji globalnych struktur gospodarczych.

Związek Zawodowy „Budowlani”, biorąc pod uwagę program działania Związku przyjęty na X Kongresie w 2020 roku, wieloletnie Ramy strategiczne UE na lata 2021-2027 w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy i wiążący się z nimi program działania Państwowej Inspekcji Pracy oraz wnioski legislacyjne de lege ferenda, dotyczące postulowanych zmian w prawie pracy, opracowane przez Państwową Inspekcję Pracy podkreśla, że:

Konieczne jest dostosowanie obowiązującego w Polsce prawa pracy do zmian w sektorach gospodarki w zakresie transformacji ekologicznej, technologicznej i demograficznej i wiążących się z nimi zmian w systemach zarządzania bezpieczeństwem i ochroną pracy.

Zmiany związane z wprowadzaniem nowych materiałów i wyrobów o niezbadanym do końca wpływie na zdrowie pracowników i użytkowników wymagają kompleksowych badań identyfikujących nowe zagrożenia i określających dopuszczalne poziomy ekspozycji i niezbędne środki ochronne. Dotyczy to szczególnie budownictwa, przemysłu wyrobów budowlanych, przemysłu drzewnego, meblarskiego i pokrewnych.

Wprowadzanie nowych technologii (w tym cyfrowych) i nowych systemów zarządzania wymaga identyfikacji czynników psychospołecznych mających wpływ na poziom stresu i zdrowie psychiczne pracowników.

Związek Zawodowy „Budowlani” uważa, że niezbędne jest ponowne dokonanie przeglądu zagrożeń w pracy w kontekście występowania chorób zawodowych w sektorach aktywności Związku. ZZ „Budowlani” popiera „otwarcie” europejskiej i krajowej listy chorób zawodowych i uzupełnienie jej o nowe jednostki chorobowe.

Konieczne jest dostosowanie programów kształcenia i szkolenia pracowników w zakresie bhp do wyzwań i wymagań związanych z gospodarką niskoemisyjną, o obiegu zamkniętym i cyfryzacją procesów pracy.

Konieczne jest dostosowanie form ochrony zdrowia w pracy i programów szkolenia w zakresie bhp do zmieniającej się sytuacji demograficznej. Zwiększająca się liczba pracowników w wieku 55+ i ograniczony dopływ młodszych pracowników podejmujących pracę w naszych sektorach wymagają zmian w systemie ochrony zdrowia. Jednocześnie szczególny nacisk należy położyć na nowe formy systemowego szkolenia najmłodszych pracowników nie posiadających doświadczenia zawodowego i tym samym szczególnie narażonych na zagrożenia związane z procesem pracy.

Zmiany demograficzne i związane z nimi niedobory na rynku pracy wymagają zwrócenia szczególnej uwagi na bezpieczeństwo i ochronę pracy pracowników migrujących do Polski. Związek Zawodowy „Budowlani” podkreśla konieczność prowadzenia szerokiej, systemowej akcji szkoleniowej i edukacyjnej w zakresie bhp wśród pracowników migracyjnych, także w językach narodowych podstawowych grup tych pracowników.

Wyzwaniem dla systemu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników jest sytuacja w mikro i małych przedsiębiorstwach działających w naszych sektorach, często nie dysponujących wystarczającymi środkami na inwestycje w bhp. Biorąc to pod uwagę Związek Zawodowy „Budowlani” uważa, że konieczne jest wprowadzenie zmian prawnych w całym systemie zamówień – nie tylko publicznych – obligujących zarówno zamawiającego jak i wykonawcę do uwzględnienia kosztów bhp w całościowych kosztach realizacji usługi lub kosztach produkcji.

Związek Zawodowy „Budowlani” zdecydowanie przeciwstawia się praktykom wydłużania czasu pracy poza normy przyjęte w prawie pracy, motywowane czynnikami ekonomicznymi i uzasadniane najczęściej niedoborem pracowników na rynku pracy.

Najlepszy nawet program jest bezużyteczny bez odpowiednich regulacji prawnych i bez finansowych i organizacyjnych możliwości wdrożenia i kontroli wdrożenia. Związek Zawodowy „Budowlani” uważa, że w tym zakresie niezbędne jest znaczne zwiększenie środków na działalność Państwowej Inspekcji Pracy dające jej możliwości efektywnego oddziaływania w zakresie kontroli i prewencji, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

W budownictwie niezbędne jest eliminowanie tych elementów struktury zarządzania i organizacji pracy, które bezspornie mają negatywny wpływ na poziom bezpieczeństwa pracy tj. nieograniczonej i nieuzasadnionej ilości poziomów podwykonawstwa, nieadekwatnych do warunków pracy form zatrudnienia, „szarej strefy” zatrudnienia i łańcuchów dostaw ze źródeł nie

zapewniających odpowiedniej jakości wyrobów. Podstawą zatrudnienia w budownictwie winna być umowa o pracę. Wszystkie inne formy zatrudnienia powinny mieć charakter marginalny i uzasadniony szczególnymi potrzebami związanymi z realizacją inwestycji. Odpowiedzialność za poziom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników powinni ponosić wszyscy uczestnicy procesu inwestycyjnego w budownictwie, w tym także inwestorzy. Niedopuszczalne jest wydłużanie czasu pracy, szczególnie na kluczowych stanowiskach pracy, w tym czasu pracy operatorów maszyn i sprzętu budowlanego.

W przemyśle wyrobów budowlanych, drzewnym, meblarskim i pokrewnych sektorach jedyną dopuszczalną formą stosunku pracy winna być umowa o pracę. Eliminowane powinny być praktyki wydłużania czasu pracy, w tym zawierania przez pracodawców z pracownikami, także migracyjnymi, „porozumień” w tym zakresie. Szczególny nacisk należy położyć na przegląd narażenia na substancje szkodliwe i potencjalnie szkodliwe występujące w procesie pracy i systemowe, obligatoryjne regulacje ograniczające te zagrożenia.

W gospodarce leśnej i ochronie przyrody należy szczególny nacisk położyć na szkolenie i przestrzeganie przepisów bhp w małych przedsiębiorstwach zajmujących się pozyskiwaniem drewna i innymi działaniami w zakresie gospodarki w lasach. Niezbędne jest szczególnie weryfikowane szkolenie w zakresie obsługi sprzętu i maszyn i zasad organizacji bezpiecznej pracy.

Hasłem tegorocznego Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy jest w tym roku: „Kultura bezpieczeństwa – wspólna sprawa”. Celem europejskiej i krajowej strategii w obszarze bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy są „wizja zero” w zakresie wypadków śmiertelnych oraz w walce z nowotworami i chorobami układu krążenia pochodzenia zawodowego. Tych celów w naszych sektorach nie da się osiągnąć bez zmian systemowych w obszarze organizacji pracy. Bez tych zmian dla wielu pozostaną one jedynie propagandowymi hasłami.

Warszawa, dnia 7 kwietnia 2022 r.

Za Zarząd Krajowy ZZ „Budowlani”

/-/ Zbigniew Janowski

**Przewodniczący
ZZ „Budowlani”**